

Putování Beneluxem: Od lucemburského velkovévodství po rotterdamský přístav

Ladislav Chvojka & kolektiv Klubu seniorů

11. března 2026

Abstrakt

Podrobný souhrn přednášky bratra Ladislava Chvojky na setkání Klubu seniorů dne 11. března 2026. Bratr Chvojka představil komentovanou prezentaci ze svého zájezdu po zemích Beneluxu, pořádaného cestovní kanceláří Mayer & Crocus. Výklad doplňovala sestra Lydie Šloufová svými odbornými znalostmi z oblasti dějin umění a sakrální architektury.

Úvod a atmosféra setkání

Setkání Klubu seniorů začalo neformálním povídáním nad kávou. Účastníci řešili technické záležitosti s připojením projektoru přes kabel HDMI, hovořili o prodeji nemovitostí a vyměňovali si zkušenosti s medvědy na Slovensku, kde jich v Tatrách údajně žije přes stovku a kde se zvažuje jejich regulace. Jeden z účastníků zmínil, že jeho kamarádka by ráda přivedla svou maminku, která se ale bojí chodit sama.

Před samotnou přednáškou přítomní společně zazpívali duchovní píseň č. 178 „Krásná je modrá obloha“, kterou zahájila sestra Pechová. Píseň pojednává o vděčnosti za dary stvoření a o hlasu, který přišel na Zemi.

Bratr Chvojka přítomné informoval, že zájezd absolvoval prostřednictvím cestovní kanceláře Mayer & Crocus, kterou doporučil jako seriózní a spolehlivou. Jednalo se o jeho druhou návštěvu Beneluxu – poprvé tam byl v roce 1996, tedy o 29 let dříve, a konstatoval, že za tu dobu se svět výrazně proměnil. Poté přešel k představení programu cesty na svém notebooku.

Lucembursko

Město Lucemburk – skromné velkovévodství

Prvním zastavením byl Lucemburk, hlavní město malého velkovévodství zapsaného na seznam UNESCO. Bratr Chvojka připomněl českou historickou vazbu – Jana Lucemburského, který zde sídlil. Sestra Lydie doplnila informaci o jeho hrobce, které si přednášející při návštěvě nevšiml.

Město samotné působilo sympatickým dojmem díky své kompaktnosti – vše důležité bylo v docházkové vzdálenosti. Lucemburská vlajka je nápadně podobná holandské, liší se pouze odstínem modré. Bratr Chvojka upozornil na zajímavý kontrast: přestože se jedná o zemi s nejvyšším HDP v Evropě, veřejné instituce jsou překvapivě skromné. Budova parlamentu je malý nenápadný domeček, radnice rovněž nepůsobí okázale.

Historické centrum se rozkládá na kopci, pod nímž se táhne údolí protkané mosty – z jednoho místa jich lze spatřit až šest najednou. V údolí stojí i další kostely, k nimž ovšem přednášející neměl čas sestoupit.

Kostely a památky

Bratr Chvojka navštívil kostel svatého Michala s gotickým interiérem, i když oltář již byl barokní. Zaujaly jej moderní vitráže, které díky příznivému slunečnímu osvětlení vyšly na fotografiích velmi dobře. Na průčelí kostela identifikoval sochu archanděla Michaela s ohnivým mečem a ďáblem pod nohama.

Přednášející zmínil lucemburský státní znak s červeným lvem s jedním ocasem a korunkou – na rozdíl od českého lva, který má ocasy dva. Prohlédl si také pomník obětem obou světových válek a několik dalších památníků.

Brusel

Náměstí Grand Place – zlato a květiny

Brusel přednášející uvedl s poznámkou, že dnes má město i poněkud negativní konotace spojené s byrokracií Evropské unie, avšak turisté navštěvují především nádherné historické centrum.

Hlavní náměstí Grand Place, zapsané na seznamu UNESCO, zanechalo mimořádný dojem. Štítové budovy jsou zdobené skutečným zlatem a celé náměstí působí opulentně. Královský dům na náměstí je dnes muzeem, přičemž – paradoxně – radnice je honosnější než bývalé královo městské sídlo. Na budovách jsou sochy zobrazující různá řemesla a činnosti.

Sestra farářka Helena mezitím vyhledala informaci o slavném květinovém koberci: ten se na náměstí pokládá pouze v sudých letech, příští ročník bude ve dnech 13.–16. července 2026. Koberec o rozměrech přibližně 70 × 24 metrů se skládá z více než 600 000 květin, převážně begonií. Sestavuje jej asi 100 dobrovolníků během 4–6 hodin a každý večer se koná doprovodná světelná a zvuková show. Tradice vznikla v roce 1971.

Manneken Pis, Karel Marx a belgické vafle

K slavné sošce čůrajícího chlapečka se přednášející nemohl dostat dostatečně blízko kvůli ochranným bariérám a davu turistů. Upozornil však na méně známou alternativu – obdobnou sošku čůrající holčičky, zhotovenou v podobném stylu.

Na jednom z domů našel pamětní desku připomínající, že v něm nějaký čas přebýval Karel Marx. Ochutnal také proslulé bruselské vafle, které se prodávaly přímo na ulici – provozovnu vedli lidé tmavé pleti, kteří je vyráběli na místě.

Bratr Chvojka zmínil, že v Bruselu jezdí turistické kočáry podobně jako v Praze. U historické budovy bývalé obilné burzy se zastavil, dnes slouží jako muzeum.

Bruggy – nejkrásnější město cesty

Severní Benátky a klášter bekyň

Bruggy přednášející označil za město, které se mu líbilo ze všech nejvíce. Přirovnal je k severním Benátkám – celé město je protkané kanály a na každém historickém mostě jsou květiny, což dodává místu jedinečnou atmosféru.

Prvním zastavením byl klášter bekyň (*Begijnhof*). Lydie vysvětlila, že bekyně byly zbožné ženy, často vdovy, které žily v komunitách drobných domečků uspořádaných do věnce kolem společného prostranství. Trávily většinu času v kostele a pomáhaly potřebným. V některých případech se tyto objekty později přeměnily na univerzitní prostory.

Katedrála svatého Salvátora

Hlavním bodem návštěvy byla katedrála svatého Salvátora s úchvatným vybavením. V hlavní lodi visí po celé délce rozměrné gobelíny s biblickými výjevy. Lydie vysvětlila terminologický rozdíl: tapisérie je obecný pojem, zatímco gobelín je konkrétní druh – přirovnala to ke vztahu slova „pes“ a „jezevčík“.

Přednášející obdivoval varhany – jednak historické, jednak moderní, přičemž moderní varhany bývají v tamních kostelích zavěšené na stěně, což je zajímavé konstrukční řešení. Zmínil, že varhaníci z Nizozemska a Belgie patří k evropské špičce.

V katedrále se nacházejí pozlacené a stříbrné relikviáře s ostatky. Lydie je přirovnala k relikviáři svatého Maura z Bečova nad Teplou – oba mají podobnou strukturu s obloučky a figurami světců. Bečovský relikviář je ovšem ze dřeva pokrytého zlatým plíškem a po létech ukrytí pod zemí se poškodil.

Bratr Chvojka fotografoval také křídlové oltáře – zavřené zobrazují pašijové výjevy, otevřené pak radostné scény podle liturgického období. Lydie zmínila proslulý Gentský oltář, k němuž se přednášející kvůli vysokému vstupnému a nedostatku času nedostal.

Architektura města

Bruggy nabízejí pestrou směsici architektonických stylů. Přednášející s Lydií vedli živou debatu o rozlišování gotiky, renesance a baroka. Radnice na hlavním náměstí je impozantní budova s vysokou věží – zvonící. Bratr Chvojka si povšiml, že cihlové zdivo bez omítky je typické pro severní architekturu, na rozdíl od kamenné bruselské zástavby.

U jednoho z domů identifikovali letopočet 1621 – rok po bitvě na Bílé hoře. Lydie upozornila, že v těchto městech se architektonické styly dlouho překrývaly: gotika přetrvávala, zatímco renesance již nastupovala.

Gent – staré hlavní město Flander

Gent byl svého času hlavním městem Flander s velkým počtem dochovaných památek. Přednášející poznamenal, že výslovnost místních názvů je pro Čechy záludná – dvě „G“ se čtou jako jedno, jedno „G“ se vyslovuje chrčivě.

Město bylo z navštívených největší a vzdálenosti mezi památkami odpovídajicně delší. Bratr Chvojka navštívil hrad, který mu s masivními zdmi připadal poněkud pochmurný, říká se mu dokonce „dáblův“. Z hradu se nabízely pěkné pohledy na město a řeku.

Přednášející a Lydie při prohlídce diskutovali o architektonických stylech – našli románské kostely s typickými půlkruhovými obloučky, renesanční domy s rovnými okny a figurální výzdobou i barokní stavby s dynamickými tvary. Lydie vysvětlila, že renesance a baroko používají stejné prvky, ale baroko je skládá dynamičtěji – sochy mají pláště v pohybu, oblouky se prolínají.

Bratr Chvojka zmínil zajímavou zkušenost s organizací času – spěchal na sraz, ale nakonec dorazil s předstihem a mohl si v klidu přečíst knížku na zastávce autobusu.

Antverpy – město Rubensovo

Vlámský Jeruzalém

Antverpy přednášející představil jako město Rubensovo, někdy nazývané „Jeruzalém západu“. Zmínil historický kontext: Rubens byl katolík, Rembrandt protestant. Původně jednotné území se po osvobození od Habsburků rozdělilo – protestantská část vytvořila Nizozemsko, katoličtí Vlámové spolu s Valony založili Belgie. Dodnes přetrvává napětí mezi bohatšími Vlámami a chudšími Valony.

Katedrála s Rubensovými díly

Katedrála Panny Marie s věží vysokou 123 metry (vyšší než plzeňská, která měří asi 103 metry) funguje částečně jako galerie – za vstup se platí. V interiéru je řada Rubensových obrazů mimořádných rozměrů.

Přednášející ukázal dva hlavní triptychové protějšky: Snímání z kříže a Vztyčování kříže. Oba jsou vysoce dynamické barokní kompozice. Lydie vysvětlila důležitý detail – kopie Rubensových obrazů, které se nacházejí v českých kostelích (například u františkánů v Plzni), jsou často zrcadlově obrácené. Kopista tím vyjadřoval, že se nejedná o padělek, nýbrž o vědomou kopii – maloval obraz z pohledu do zrcadla.

Bratr Chvojka zmínil známou teorii, že Rubensův ateliér fungoval jako manufaktura – různí pomocníci malovali pozadí, drapérie a další části, zatímco mistr dokončoval klíčové prvky jako obličej a ruce hlavních postav.

Další dojmy z Antverp

Na hlavním náměstí přednášejícího zaujaly bohatě zdobené domy podobné bruselským. Zmínil bronzovou sochu Petra Pavla Rubense před katedrálou, zajímavé hodinové orloje odlišné od českých a dojemnou skulpturu dítěte spícího pod pokrývkou z dlažebních kostek s pejskem.

Z hradu u řeky, který sloužil jako parkoviště pro autobusy, se nabízely pohledy na výškové budovy a přístav. Bratr Chvojka si našel čas i na prohlídku hradu s moderními sochami, i když to nebylo v programu.

Atomium u Bruselu

Při zpáteční cestě přednášející ukázal ikonický model atomu železa z výstavy Expo 58, na které Československo tehdy bodovalo. Lydie upozornila na méně známý fakt – uvnitř kulových prostor jsou okénka a místnosti přístupné návštěvníkům. Koule jsou propojené tubusovými chodbami se schodišti i výtahy. Bratr Chvojka se k němu nedostal zblízka, ale obrátil pozornost na jeho strukturu.

Zmínil zábavnou příhodu – při fotografování Atomia k němu přistoupila černoška a nabídla se, že jej vyfotí s jeho mobilem. Až doma si uvědomil, že jí svůj telefon bez obav svěřil.

Rotterdam – moderní město z popela

Euromast a panorama

Rotterdam byl za druhé světové války totálně zničen spojeneckým bombardováním, a proto je dnes moderně vybudovaným městem bez historických budov. Přednášející vyjel na vyhlídkovou věž Euromast vysokou 185 metrů. Sám zůstal na panoramatické restauraci v 90 metrech, zatímco ostatní pokračovali výtahem na 112 metrů.

Z výšky obdivoval dynamickou moderní architekturu – budovy nejrůznějších tvarů, na kterých se architekti zjevně vyřádili. Viděl také plovoucí čínskou restauraci a systém zvedacích mostů, které se pravidelně střídavě otevírají a zavírají pro průjezd lodí.

Největší přístav Evropy

Vyhlídková plavba lodí přes rotterdamský přístav – první v Evropě a druhý největší na světě – byla jedním z nejsilnějších zážitků. Bratr Chvojka popisoval nepředstavitelné množství kontejnerů táhnoucích se po obou březích, kam oko dohlédlo. Obrovské nákladní lodě byly nakládány jeřáby; přednášejícího napadlo, jak je možné, že kontejnery nespadnou při vlnobití na moři.

Viděl také velkou zámořskou osobní loď pro tisíce cestujících, kterou musel fotografovat po částech, protože se z břehu nevešla do záběru celá. Tato extrémně dlouhá říční loď, do které nastupovali cestující z autobusů, byla zakotvena na kanálu.

Erasmus Rotterdamský a moderní čtvrť

Zatímco si ostatní účastníci zájezdu šli prohlédnout hypermoderní sídliště s charakteristickými kubistickými domy (přezdívanými „tužky“), bratr Chvojka si raději odpočinul v parku u sochy Erasma Rotterdamského. Prohlédl si také blízký kostel, který byl bohužel už zavřený.

U přístavu si všiml řídicího centra s radarem – centrum koordinující provoz ve druhém největším přístavu světa. Na břehu kanálu viděl čerpací stanici a na vodě jezdil Waterbus – veřejná doprava mezi vesnicemi prostřednictvím lodní linky.

Delft – město Viléma Oranžského a Vermeera

Sídlo holandských hrabat

Delft, město zapsané na seznamu UNESCO, bylo někdejší sídlem holandských hrabat. Přednášející připomněl, že zde žil a byl zavražděn Willem (Vilém) Oranžský (1533–1584), první panovník, který vybojoval na Habsburcích nezávislost.

V katedrále si prohlédl opulentní hrobku Viléma Oranžského – takovou dosud neviděl. Oranžová barva pochází od Viléma jako symbol holandské národní identity – proto holandští sportovci dodnes nosí oranžové dresy. Na podlaze kolem hrobky je jakýsi koberec s vyobrazenými jmény celé dynastie oranžských panovníků od Viléma až po současnou dobu, včetně prince Bernharda (zemřel v r. 1993) a královny Juliány (zemřela v r. 2004).

Bratr Chvojka rovněž zaznamenal záhadné šifry na chodníku, které nedokázal rozluštit.

Vermeer a delftská keramika

V Delftu se nachází muzeum Jana Vermeera, kde si přednášející koupil kalendář s jeho nejslavnějším dílem – Dívkou s perlou. V katedrále opět nechyběly varhany a další umělecká výzdoba.

Zmínil se také o proslulé delftské keramice – bílomodré fajánsi inspirované čínským porcelánem, která vznikla v 17. století. Účastníci debatovali o podobnosti s českým cibulákovým vzorem; Lydie upřesnila, že český cibulák pochází z Míšně v Sasku, nikoli z Holandska, i když základním motivem obou tradic je granátové jablko.

Městské zajímavosti

V historickém centru Delftu přednášející zaznamenal kanály lemované květinami a bicykly typickými pro Nizozemsko, nádhernou radnici a další cihlové stavby bez omítky. Ukázal dům s historickými vahami, kde se kdysi vážilo dovážené zboží, a budovu bývalých „masných krámů“ (řeznictví), dnes využívanou komerčně. Na jednom z mostů mladí kajakáři svačili přímo na náplavce.

Upozornil také na větrný mlýn viditelný z dálky s projíždějící tramvají v popředí – poetický kontrast tradice a modernity.

Další zastávky

Bratr Chvojka stručně zmínil i další body programu, ke kterým se pro nedostatek času nemohl podrobněji vyjádřit:

- **Kinderdijk** – slavné historické větrné mlýny; přednášející sem zajel podruhé, někteří účastníci zájezdu relaxovali na pobřeží.
- **Madurodam** – miniaturní Holandsko, model nejdůležitějších staveb země na malé ploše; přednášejícího nadchl již při první návštěvě.
- **Scheveningen** – nejvýznamnější mořské lázně, za 30 let se výrazně změnily; volná pláž ustoupila komerčním stavbám.
- **Ubytování** – hotel *Budget Ibis* u Bruselu; přednášející poznamenal, že hvězdičky hotelu nejsou důležité, když člověk přijede večer a ráno odjíždí.

Závěrečná diskuse

Praktické záležitosti

Přednáška trvala do 17 hodin. Bratr Chvojka se omlouval za délku a nabídl, že zbytek ukáže příště. Zmínil, že by chtěl představit ještě Říšské muzeum v Amsterdamu, kde by fotografie mohla okomentovat právě Lydie svými odbornými znalostmi. Účastníci poděkovali za krásnou přednášku a shodli se, že by téma zasluhovalo pokračování.

Následovala instrukce k vypínání projektoru – je nutné nejprve stisknout vypínač, počkat na zchladnutí ventilátorem (oranžové blikání) a teprve poté odpojit ze zásuvky. Bratr Chvojka připomněl, že kdysi někdo projektor vypnul „natvrdo“, čímž spálil žárovku, a náhradní se pak obtížně sháněla.

Zpracováno z přepisu zvukové nahrávky ze setkání Klubu seniorů konaného dne 11. března 2026 v Korandově sboru ČCE v Plzni.